

Aan het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
t.a.v. de minister, de heer A.M. de Jonge
Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG

Datum : 25 juni 2018
Kenmerk : 2018/185223/MP.s
Onderwerp : Internetconsultatie Wet abonnementstarief Wmo

Geachte heer De Jonge,

Van de gelegenheid om via een internetconsultatie een reactie te geven op het voorstel om in de Wmo 2015 een abonnementstarief voor de eigen bijdrage in te voeren, maakt KBO-Brabant graag gebruik.

KBO-Brabant is een actieve vereniging voor mensen vanaf 50 jaar. De vereniging heeft ongeveer 130.000 leden, die lid zijn van circa 300 lokale Afdelingen. Die Afdelingen vormen het hart van onze organisatie. Een belangrijk aandachtspunt binnen die Afdelingen is de belangenbehartiging op lokaal niveau. Goed opgeleide vrijwilligers adviseren senioren (leden en niet-leden) op tal van terreinen: wonen, mobiliteit, welzijn, inkomen en zorg. Voor de ondersteuning bij de toegang tot de Wmo zijn circa 150 speciaal opgeleide vrijwillige onafhankelijke cliëntondersteuners beschikbaar. Deze cliëntondersteuners kunnen zo nodig de hulp inroepen van onze vrijwillige juridische helpdesk, bestaande uit oud-rechters en advocaten. De ervaring van al deze vrijwilligers met de uitvoering van de Wmo brengt ons tot de onderstaande reactie.

1. Is de maatregel wenselijk?

De voorgestelde maatregel maakt deel uit van een aantal maatregelen om de stapeling van eigen bijdragen te beperken. Deze worden in de Inleiding benoemd. De verantwoordelijkheid voor de overige genoemde maatregelen, zoals de beperking van de bijbetaling voor geneesmiddelen, de verlaging/bevriezing van het eigen risico in de Zvw en de beperking van de eigen bijdrage in de Wlz, ligt bij de rijksoverheid. Wij juichen maatregelen die verbetering brengen in de inkomenspositie van personen met beperkingen die hogere zorgkosten hebben, toe. De vraag rijst of de rijksoverheid het niet aan de gemeenten zou moeten overlaten om de eigen bijdrage voor Wmo-voorzieningen vast te stellen. Uitdrukkelijk is immers de vrijheid om eigen beleid te voeren in de Wmo 2015 verankerd.

Wij stellen vast dat het overgrote deel van de Brabantse gemeenten in hun verordeningen heeft bepaald dat de eigen bijdrage voor de meeste Wmo-voorzieningen wordt gerelateerd aan de kostprijs en dat voor de bepaling van de hoogte ervan de algemene regels van het

Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 gelden. Hiermee wordt helaas niet ingespeeld op de mogelijkheid om voor bepaalde of alle groepen een lagere eigen bijdrage op te leggen. Wij veronderstellen dat de rijksbezuinigingen die gepaard gingen met de invoering van de Wmo 2015 hierbij een rol hebben gespeeld. Slechts enkele gemeenten hebben gekozen voor een beperking van de eigen bijdrage. Een groter aantal heeft wel de eigen bijdrage voor begeleiding beperkt of afgeschaft. Wij zien niet goed in waarom er verschillen in eigen bijdrage zouden moeten zijn afhankelijk van de aard van de Wmo-voorzieningen (bijvoorbeeld begeleiding enerzijds en huishoudelijke hulp of een woningaanpassing anderzijds).

Op grond van het bovenstaande kan de conclusie worden getrokken dat het overgrote deel van de gemeenten in Brabant ervoor heeft gekozen de maximale eigen bijdrage op te leggen. Wij hebben geen signalen dat dit beleid door de betreffende gemeenten – anders dan door de doelgroep - als onwenselijk wordt ervaren. Wij maken hierbij nog de kanttekening dat de introductie van resultaatgericht indiceren voor huishoudelijke ondersteuning in een aanzienlijk aantal gemeenten tot gevolg heeft gehad dat er minder hulp dan voorheen werd verleend, terwijl de eigen bijdrage wordt berekend op het bedrag dat aan de zorgaanbieder gemiddeld wordt vergoed. Voor cliënten die weinig huishoudelijke ondersteuning krijgen, leidt deze berekeningsmethodiek tot eigen bijdragen die omgerekend per uur verleende zorg ver uitkomen boven de kostprijs die de zorgaanbieder per uur berekent. Praktisch gezien heeft dit tot gevolg dat cliënten de “Wmo worden uitgejaagd” en moeten omzien naar een particuliere hulp en hun vertrouwde hulp verliezen. Met dit wetsvoorstel wordt aan deze situatie een einde gemaakt.

Alles overwegende volgen wij het wetsvoorstel, omdat het belang van een beperking van de zorgkosten voor 40% van de doelgroep in de Wmo van meer gewicht is dan het inbreuk maken op de vrijheid van gemeenten om eigen beleid vast te stellen voor de hoogte van de eigen bijdrage. Met spijt stellen we vast dat bij het overgrote deel van de gemeenten in Brabant geen urgentie is gebleken om de eigen bijdragen lager vast te stellen dan de rijksnorm.

2. Zijn er ongewenste gevolgen?

In de afgelopen jaren hebben de rijksbezuinigingen op de Wmo er toe geleid dat vooral op de huishoudelijke ondersteuning bezuinigd is. Met name cliënten die aangewezen zijn op meer dan gemiddelde zorg vanwege hun beperkingen of het ontbreken van een sociaal netwerk, zijn hiervan de dupe geworden. Dit staat haaks op de leidende gedachte in de Wmo om mensen zo lang mogelijk in hun eigen omgeving of eigen woning te laten blijven met hulp en aanpassingen. Wij hebben kennis genomen van geluiden uit de kring van gemeenten dat de financiële compensatie die in het regeerakkoord is opgenomen wegens het verminderen van de inkomsten als gevolg van de verlaging van de eigen bijdragen, te laag is en dat hierdoor nieuwe bezuinigingen op de verschillende taakvelden nodig zullen zijn. Verwezen wordt daarbij naar de tekorten die zich nu al voordoen of dreigen voor te doen op het sociale domein. Het ontbreekt ons aan inzicht of deze vermoedens en vrees gegrond zijn. Wij dringen er op aan om deze geluiden uit de kring van gemeenten serieus te nemen en te voorkomen dat wat met de ene hand wordt gegeven, met de andere hand weer wordt genomen.

3. De mogelijke aanzuigende werking

In de toelichting wordt aangegeven dat door een wijziging van artikel 2.3.5 van de Wmo 2015 maatregelen zullen worden getroffen om door een betere beoordeling aan de poort te voorkomen dat personen die zichzelf nog goed konden redden en niet op hulp van de gemeente waren aangewezen, zich nu melden voor een maatwerkvoorziening. De uitwerking

van deze gedachte is nog uiterst vaag. Wij zouden het betreuren indien deze uitwerking leidt tot uitsluiting van bepaalde groepen die op grond van hun hulpvraag wel recht zouden hebben op een Wmo-voorziening. Ook wijzen wij op reeds genoemd probleem dat personen die eerder wél in aanmerking kwamen voor huishoudelijke ondersteuning van de gemeente, zich door de hoge bijdrage als gevolg van het resultaatgericht indiceren genoodzaakt zagen hun maatwerkvoorziening te beëindigen en particuliere hulp in te huren. Ook voor deze personen zou de Wmo 2015 alsnog soelaas moeten bieden.

4. De uitvoering

Hoewel wij weinig klachten ontvangen over de uitvoering van de inning van de eigen bijdragen door het CAK, is de verdeling van taken tussen de gemeenten en het CAK een bron van ergernis en onduidelijkheid. Gemeenten stellen veelal de kostprijs niet vast in hun toekenningsbesluiten en bepalen slechts dat een eigen bijdrage verschuldigd is, waarvan de hoogte door het CAK wordt bepaald. Ook tijdens de keukentafelgesprekken worden cliënten zelden geïnformeerd over de precieze hoogte van de te betalen eigen bijdrage. De verwijzing naar de rekentool op de website van het CAK gaat aan een groot deel van de doelgroep voorbij. Vaak worden cliënten onaangenaam verrast indien ze na verloop van een aantal maanden in de facturen van het CAK zien welke eigen bijdrage verschuldigd is. Dan is het echter te laat om bezwaar te maken tegen het gemeentelijk toekenningsbesluit. Indien men het er niet mee eens is, dan resteert slechts de mogelijkheid om de maatwerkvoorziening te beëindigen. Met de introductie van het abonnementstarief is het probleem van de hoogte van de eigen bijdrage en de ontvangst van stapelfacturen verholpen.

5. Beperking van de eigen bijdrage voor algemene voorzieningen

Wij zijn het eens met het voornemen om de hoogte van de eigen bijdrage ook te beperken voor het gebruik van algemene voorzieningen waarbij sprake is van een duurzame hulpverleningsrelatie in de vorm van persoonlijke hulpverlening. Voorkomen moet immers worden dat invoering van een abonnementstarief voor de eigen bijdrage voor maatwerkvoorzieningen ertoe leidt dat gemeenten meer ondersteuning overbrengen naar algemene voorzieningen. Wij dringen er op aan dit uitdrukkelijker in de wetstekst vast te leggen, zodat hierover geen onduidelijkheid kan ontstaan in de uitvoeringspraktijk.

Graag vertrouwen wij er op dat u bovenstaande opmerkingen bij de verdere uitwerking wilt betrekken. Tot het geven van een nadere toelichting zijn wij uiteraard bereid.

Hoogachtend,

drs. L.G.M. Bisschops,
voorzitter

dr. G.R.M. Mustert,
secretaris

Afschrift aan:

- de colleges van Burgemeester en Wethouders van de Brabantse gemeenten
- de Vereniging van Nederlandse gemeenten
- de Vaste Kamercommissie Volksgezondheid, Welzijn en Sport
- de Brabantse Tweede Kamerleden